Openbaar Zaaknummer: 52422

Startnotitie: Voorlopige uitgangspunten voor Transitievisie Warmte

Achtergrond: aanleiding en proces
In 2016 hebben 196 landen het klimaatverdrag van Parijs ondertekend. Nederland werkt nu nationaal aan het bereiken van 49% minder uitstoot ten opzichte van 1990. Wat de afspraken gaan betekenen voor Nederland is uitgewerkt in het Klimaatakkoord. Eén van de onderdelen is het doel om in 2050 aardgasvrij te zijn. Om deze afspraken concreet te maken worden in Nederland momenteel 30 Regionale Energie Strategieën (RES) gemaakt. Wijchen neemt deel aan de RES Arnhem Nijmegen. In de RES wordt vastgesteld hoe de opwek van elektriciteit kan worden verduurzaamd (wind en zon) binnen de regio. Tevens wordt inzichtelijk gemaakt welke (gemeente overstijgende) warmtebronnen beschikbaar zijn voor gemeenten om van het aardgas af te gaan.

Gemeenten zijn volgens het nationaal Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving. Iedere gemeente in Nederland dient daarom eind 2021 een gedragen Transitievisie Warmte (TVW) te hebben opgesteld.

Het college heeft vorig jaar besloten om opdracht te geven aan een extern adviesbureau die de TVW moet opstellen. Daarna is een projectteam geformeerd die bestaat uit 2 externe partijen en enkele ambtenaren. Zij doorlopen het proces om te komen tot de TVW. In dit proces is voor Wijchen is een knip aangebracht:
1) de technisch-inhoudelijke mogelijkheden worden inzichtelijk gemaakt.
2) Er wordt een participatietraject doorlopen met inwoners.

We bevinden ons nu in de eerste fase en willen naar de tweede fase.

Voorlopige uitgangspunten Transitievisie Warmte (TVW)
Om te komen tot een gedragen Transitievisie Warmte (TVW), dienen de uitgangspunten te worden vastgesteld. In deze notitie zijn de **voorlopige** uitgangspunten voor de TVW uitgewerkt. Aan de hand van deze voorlopige uitgangspunten gaat het projectteam met inwoners en/of bedrijven in gesprek. Er is ruimte voor feedback zodat de voorlopige uitgangspunten kunnen worden aangescherpt.
Er wordt tevens een eerste atelier georganiseerd met de belangrijkste ketenpartners (ook wel de kerngroep bestaande uit woningcoöperaties, netbeheerder, gebieds- en energiecoöperaties) waarin de voorlopige uitgangspunten worden besproken.

De voorlopige uitgangspunten sluiten aan bij de landelijke leidraad transitievisie warmte en zijn passend gemaakt voor de specifieke context in Wijchen.

Hieronder staan vier voorlopige uitgangspunten vermeld die tot stand zijn gekomen op basis van de landelijke leidraad. Deze worden getoetst aan de hand van gesprekken met de inwoners en de betrokken kerngroep. Op basis van deze gesprekken worden de definitieve uitgangspunten voor de TVW opgesteld. De definitieve uitgangspunten worden vóór de zomervakantie ter besluitvorming aangeboden.

1. Samen kennis delen om de warmtetransitie te laten slagen!
De warmtetransitie is een grote opgave, die de gemeente niet alleen kan uitvoeren. Daarom werken we samen met onze ketenpartners en delen we kennis over elkaars doelen, belangen, onze agenda's en planningen. Hierbij komen we tot gezamenlijke

duurzame doelstellingen voor zowel collectieve oplossingen (warmtenetten) als individuele oplossingen (all electric en hernieuwbare gassen).
Met als belangrijke randvoorwaarde dat deze oplossingen voor verduurzaming en de benodigde werkzaamheden op elkaar aansluiten. Dit betekent concreet dat wij:
a. Samenwerken en kennis delen met onze ketenpartners (de kerngroep) in de ateliers;
b. Informatie ophalen bij de eerste schil stakeholders en hen actief betrekken in het proces;
c. De tweede schil aan stakeholders informeren over het proces;
d. Regie nemen om met elkaar de warmtetransitie te laten slagen (nadat de Transitievisie Warmte is vastgesteld);

Onze ketenpartners zijn: vertegenwoordigers van Talis, ECL, Alliander, Waterschap Rivierenland en team milieu van gemeente Wijchen.
1e schil stakeholders zijn: portefeuillehouder, gemeentelijke adviseurs communicatie, openbare ruimte-water-riolering, projectleiders TKWM en Hart van Zuid, vertegenwoordigers van werkorganisatie RES Arnhem Nijmegen.
2e schil stakeholders zijn: bijvoorbeeld vertegenwoordigers van ODRN, de diverse bedrijvenverenigingen, de leefbaarheidsgroepen.

2. Realistisch en betaalbaar voor iedereen
Bij de warmtetransitie gaat het erom dat het betaalbaar blijft. We weten uit de vele landelijke onderzoeken dat de kosten niet lager worden en/of gelijk blijven. Dit betekent dat we op zoek gaan naar oplossingen die voor de gemeenten en inwoners realistisch en betaalbaar zijn, nu en in de toekomst.
In Wijchen geldt in het bijzonder ook het onderzoeken van eventuele aansluiting op het warmtenet Nijmegen en de mogelijkheden voor een collectief warmtesysteem op bedrijventerrein Bijsterhuizen. Wij streven hierbij naar de ontwikkeling van open warmtenetten. Een belangrijke randvoorwaarde is dat we transparant zijn over de kosten en dat we achterhalen of inwoners deze kosten kunnen dragen, al dan niet met behulp van (rijks-)subsidie. Dit betekent dat wij:
a. Zoeken naar oplossingen met de laagste (maatschappelijke) kosten;
b. Oplossingen aandragen die toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen;
c. Transparant zijn over de kosten en de betaalbaarheid.

3. Beschikbaar en betrouwbaar richting de toekomst
Om de transitie te realiseren hebben we alle mogelijke warmtebronnen nodig. Het is daarom van belang inzage te hebben in het soort bronnen, de opslagmogelijkheden voor warmte en de beschikbaarheid van deze bronnen. Hierbij kijken we niet alleen inzet van elektriciteit, maar ook naar onze eigen lokale warmtebronnen zoals onze bodem (geothermie) en onze rivieren en meren (zoals de studie Wijchens Meer). Ook kijken we naar de mogelijkheden van restwarmte van bijvoorbeeld de industrie en bedrijventerreinen binnen en buiten de gemeente.
Het Energieplan "Samen naar een duurzaam Wijchen" geeft hiervoor ook input.
Belangrijk hierbij is dat we een goede bronnenstrategie hebben. Bij de keuze van de bronstrategie is het belangrijk dat het systeem leefbaarheid voor mens en milieu bewaart (denk aan geluid en (binnen) luchtkwaliteit). Met de bronnenstrategie zorgen we dat het leveren van warmte in de toekomst richting inwoners betrouwbaar is en blijft. Dit betekent dat wij:
a. Inzage hebben in alle mogelijke warmtebronnen;
b. Een goede bronnenstrategie voor opwek en opslag hebben richting de toekomst;
c. Betrouwbare warmtelevering richting de toekomst willen.

4. Ga aan de slag met energiebesparing!

De meest duurzame energie is de energie die je niet gebruikt. Het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving kan niet los worden gezien van de opgave om gebouweigenaren te stimuleren en ondersteunen om gebouwen te isoleren en “transitie gereed” te maken. Dit betekent dat iedereen enerzijds kan starten met het isoleren van woningen of bijvoorbeeld het gereed maken van het verwarmingssysteem in afwachting op het beschikbaar komen van een aardgasvrije warmtebron. Dit betekent dat wij:

a. Iedereen adviseren de juiste energiebesparende maatregelen (zoals isolatie) te nemen;
b. Inzichtelijk maken wanneer nieuwe aardgasvrije bronnen beschikbaar komen, zodat inwoners en gebouweigenaren zich hierop kunnen voorbereiden.